

BEACHMED – e INTERREG IIIC Sud

Strategic management of beach protection measures for the sustainable development of the Mediterranean coastal areas

Υποέργο 3.2

“ICZM-MED: Συντονισμένες δράσεις, εργαλεία και κριτήρια για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης στη Μεσόγειο”

Δρ. Μάνος Κουτράκης, Αργύρης Σαπουνίδης
Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ)
Ινστιτούτο Αλιευτικής Έρευνας (ΙΝΑΛΕ)
Νέα Πέραμος, Καβάλα
E-mail: manosk@inale.gr

Beachmed-e

3.2 - ICZM-MED

- Η δράση ICZM-MED (3.2) του προγράμματος BEACHMED-e σκοπό έχει την προώθηση της **ολοκληρωμένης διαχείρισης** στις παράκτιες ζώνες της Μεσογείου.
- Η **ΟΔΠΖ** είναι «μια συνεχής, δυναμική και προσαρμοστική διαδικασία με γενικό στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη στις παράκτιες ζώνες και την διατήρηση της ποικιλομορφίας και της βιοποικιλότητάς τους».
- Για το σκοπό αυτό από κάθε Περιφέρεια που συμμετέχει στο υπο-πρόγραμμα (Ελλάδα: Αν. Μακεδονία & Θράκη, Ιταλία: Lazio και Liguria, Γαλλία: Languedoc -Roussillon) επιλέχθηκαν παράκτιες περιοχές με προβλήματα διάβρωσης.
- Στην ΠΑΜΘ επιλέχθηκε το **Δέλτα Νέστου** μια περιοχή με έντονη διάβρωση της παράκτιας ζώνης

- Πραγματοποιήθηκαν 25 συνεντεύξεις σε τοπικούς και Περιφερειακούς φορείς.
- Όσον αφορά τους επισκέπτες και χρήστες, πραγματοποιήθηκαν 201 συνεντεύξεις σε 10 παραλίες (7 οργανωμένες και 3 μη οργανωμένες).

Παραλία Μάγγανα, Κεραμωτή

Παραλία La playa, Κεραμωτή

Παραλία Amigo, Κεραμωτή

Μεθοδολογία: Ερωτηματολόγια

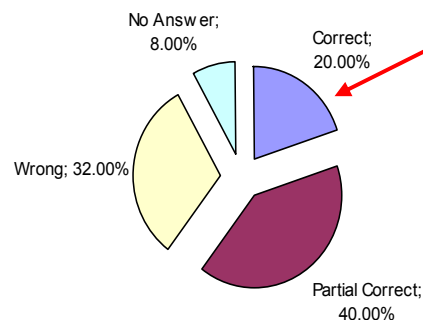
**Μπαρ Μάγγανα, Κεραμωτή
Διενέργεια Συνέντευξης**

**Παραλία Δημοτικού
Αναψυκτηρίου**

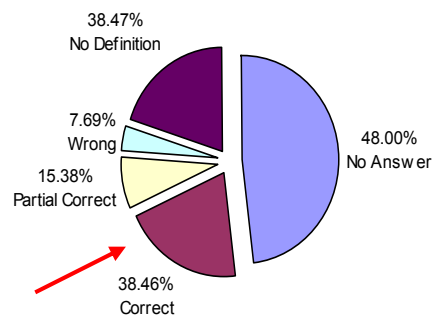

Αντίληψη ΟΔΠΖ

Ορισμός Παράκτιας Ζώνης

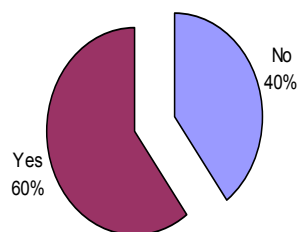

Ορισμός ΟΔΠΖ

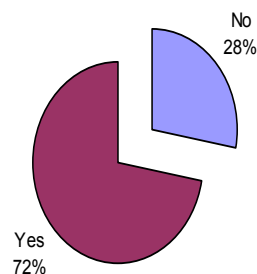

➤ Υπάρχει έλλειψη γνώσεων σχετικά με την παράκτια ζώνη και την ΟΔΠΖ.

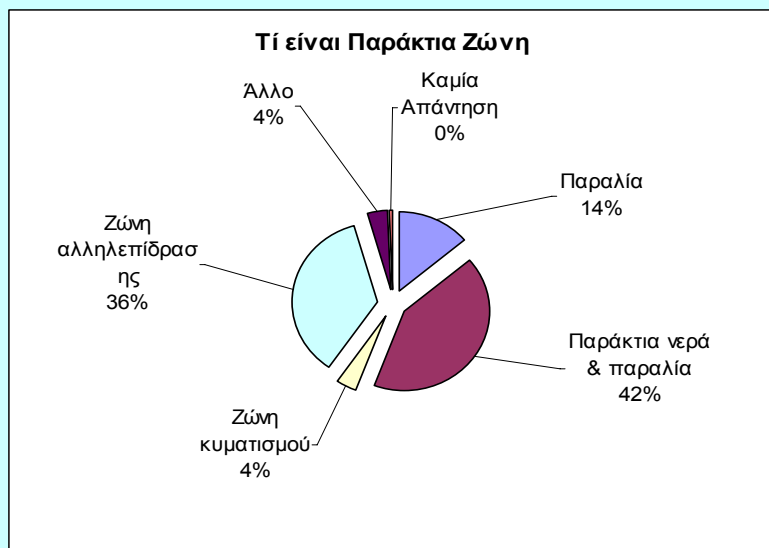
Γνωρίζεται οργανισμούς/φορείς που ασχολούνται με την ΟΔΠΖ

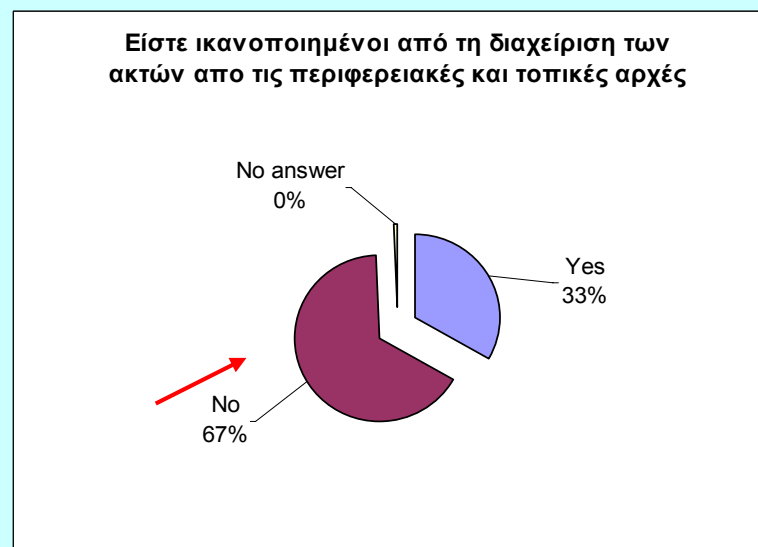
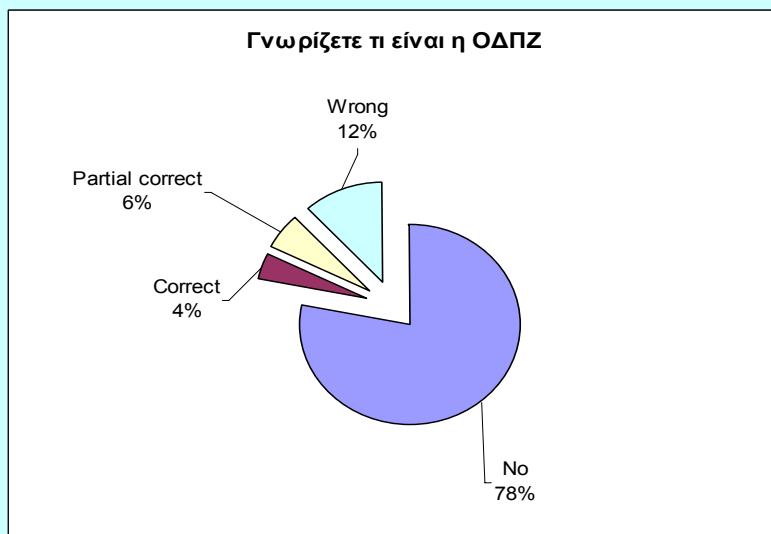
Γνωρίζεται την ύπαρξη νομοθεσίας για την ΟΔΠΖ

Αντίληψη ΟΔΠΖ

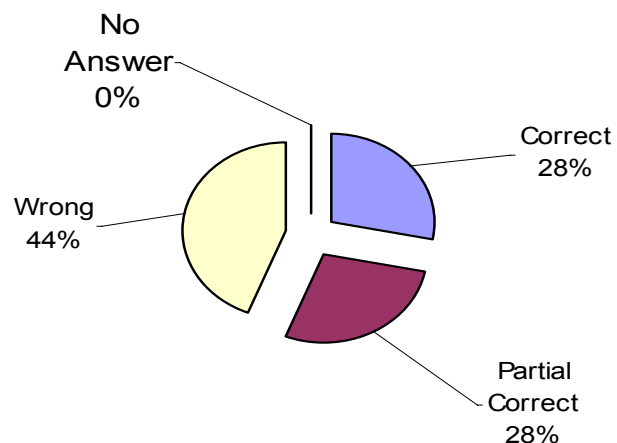

- Είναι γνώστες των θεμάτων σχετικά με την παράκτια ζώνη, ενώ δεν γνωρίζουν την ΟΔΠΖ.
- Δεν είναι ικανοποιημένοι με τον τρόπο με τον οποίο οι περιφερειακές και τοπικές αρχές διαχειρίζονται τις ακτές.

Αντίληψη για τη Διάβρωση της Παράκτιας Ζώνης

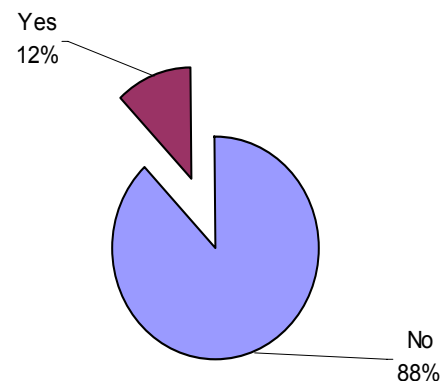
Γνωρίζεται τι είναι η παράκτια διάβρωση

➤ Έλλειψη γνώσεων σχετικά με την παράκτια διάβρωση λόγω ελλιπούς πληροφόρησης από άλλους φορείς ή οργανισμούς.

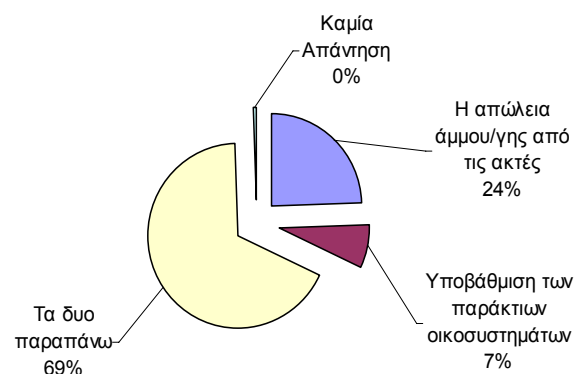
➤ Υπάρχει προβληματική ή έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των φορέων σε θέματα ΟΔΠΖ.

Έχετε δεχτεί ενημέρωση από άλλο φορέα για την κατάσταση των παράκτιων ζωνών

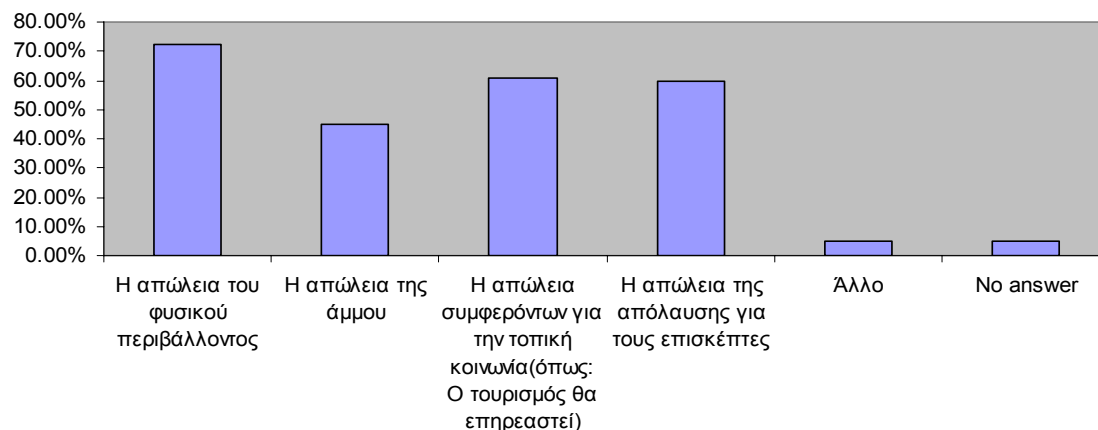
Αντίληψη για τη Διάβρωση της Παράκτιας Ζώνης

Γνωρίζετε τι είναι η διάβρωση της παράκτιας ζώνης

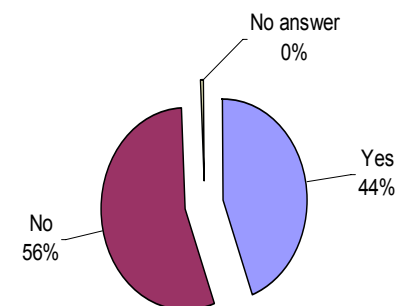

- Γνωρίζουν τι είναι διάβρωση και τα πιθανά προβλήματα που αυτή δημιουργεί
- Αντίθετα δεν γνωρίζουν την ύπαρξη προβλημάτων από τη διάβρωση στην περιοχή του Νέστου.

Ποια προβλήματα δημιουργεί η διάβρωση

Έχετε παρατηρήσει προβλήματα που να συνδέονται με τη διάβρωση των ακτών

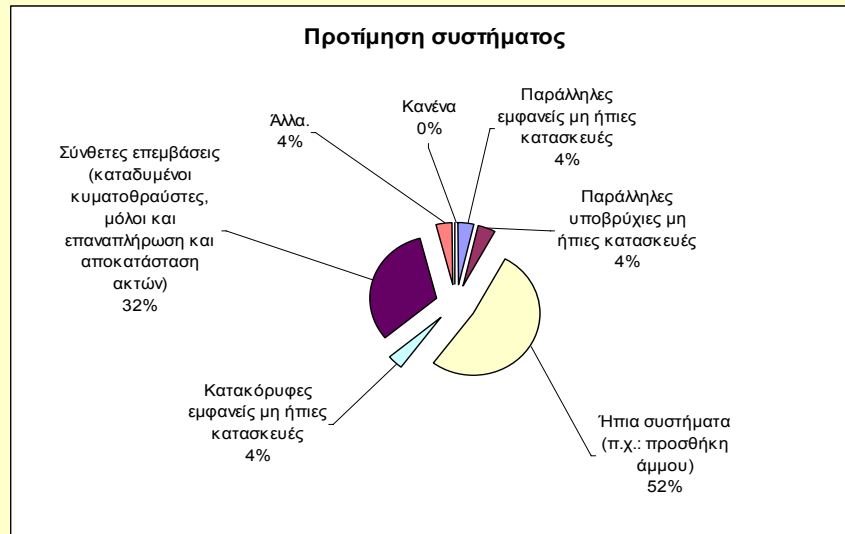

Συστήματα Προστασίας των Ακτών

- Παράλληλες εμφανείς μη ήπιες κατασκευές (Εικ. 1)
- Παράλληλες υποβρύχιες μη ήπιες κατασκευές.
- Ήπια συστήματα (π.χ.: προσθήκη άμμου) (Εικ. 2)
- Κατακόρυφες εμφανείς μη ήπιες κατασκευές (Εικ. 3)
- Σύνθετες επεμβάσεις (υποβρύχιοι κυματοθραύστες, μόλοι και επαναπλήρωση και αποκατάσταση ακτών) (Εικ. 4)

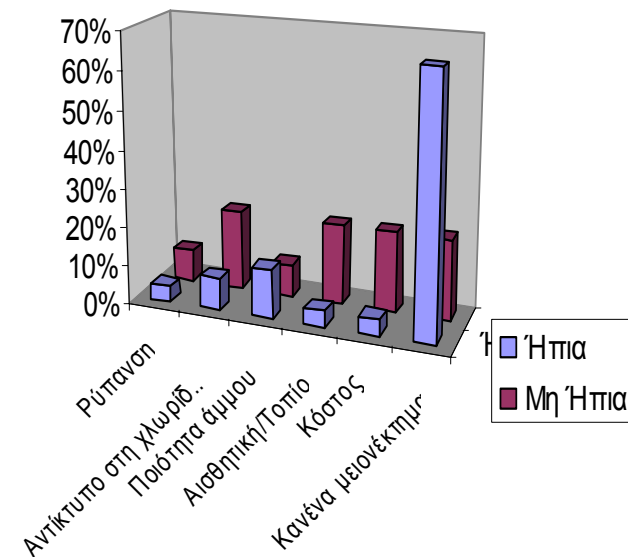
Αντίληψη για τα Συστήματα Προστασίας των Ακτών

- Τα κύρια μειονεκτήματα, κυρίως για τα μη ήπια συστήματα, είναι το «**κόστος**» η «**η αλλαγή του τοπίου**» και ο «**αντίκτυπος στην πανίδα και χλωρίδα**».
- Μειονέκτημα των ήπιων συστημάτων θεωρείται η αλλαγή της «**ποιότητα της άμμου**».

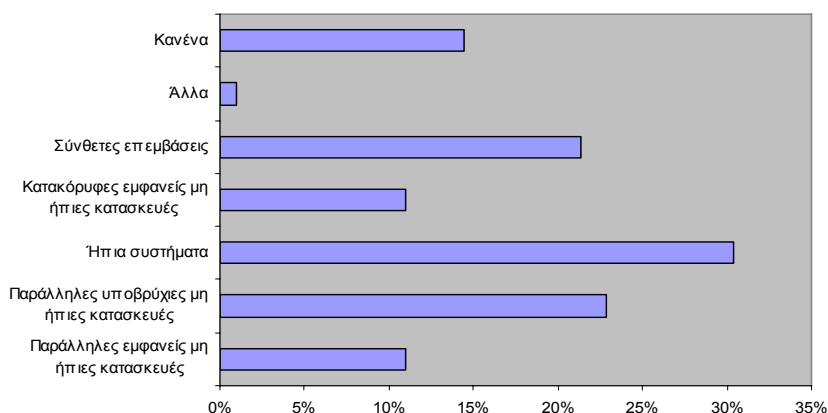
- Γνώριζαν τους διάφορους τύπους συστημάτων, αλλά δεν γνώριζαν τον τύπο που θα μπορούσε να εφαρμοστεί στην περιοχή αρμοδιότητάς τους.
- Τα **ήπια συστήματα** ήταν η επιλογή των περισσότερων ερωτηθέντων, όπως επίσης και οι **σύνθετες παρεμβάσεις**.

Μειονεκτήματα Συστημάτων προστασίας παράκαπας ζώνης

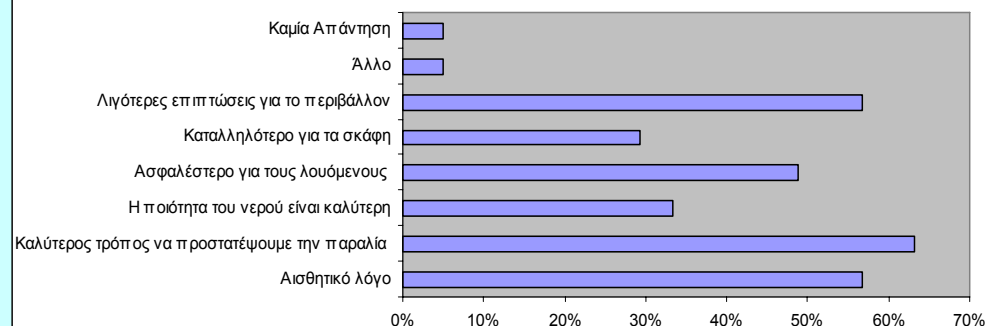

Αντίληψη για τα Συστήματα Προστασίας

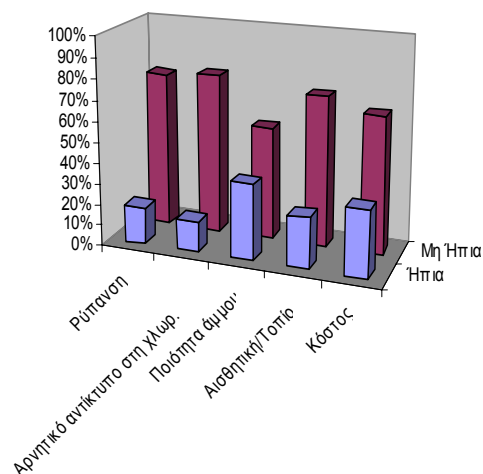
Ποιο σύστημα προτιμάτε

Γιατί το προτιμάτε

Ποια από τις δυο μεθόδους (Ήπια και Μη Ήπια) έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο

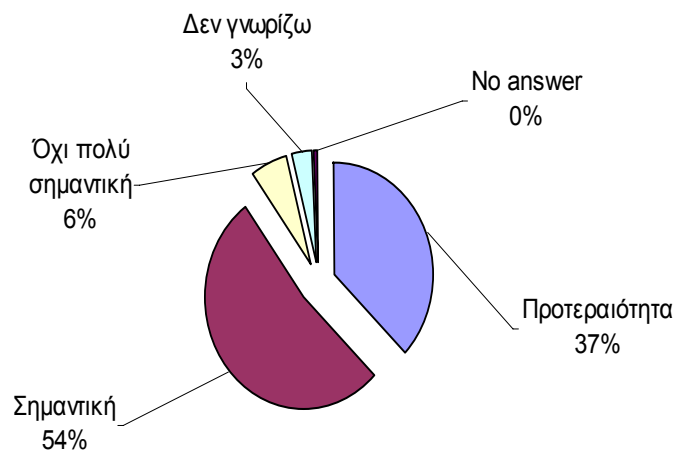

- Δεν γνώριζαν κάποιο σύστημα προστασία (50% των ερωτηθέντων)
- Τα ήπια συστήματα ήταν η επιλογή των περισσότερων ερωτηθέντων, όπως επίσης και οι υποβρύχιες μη ήπιες κατασκευές, καθώς θεωρήθηκαν ως τα καλύτερα για την προστασία των ακτών από τη διάβρωση.
- Κύρια μειονεκτήματα, κυρίως για τα μη ήπια συστήματα, θεωρούν ότι είναι το «**κόστος**» η «**μόλυνση**» και «**η αλλαγή του τοπίου**» είναι τα και δευτερευόντως «**αντίκτυπος στην πανίδα και χλωρίδα**», όπως επίσης και στην «**ποιότητα της άμμου**».

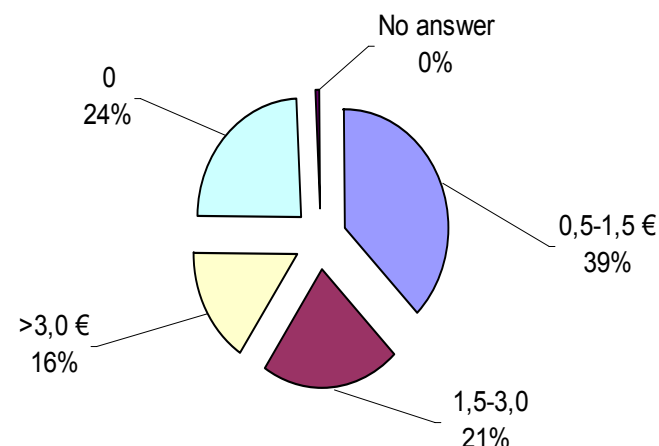
Οικονομική Συμμετοχή - Willingness To Pay, WTP

- Η απόλυτη πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η προστασία των παράκτιων ζωνών είναι μεγάλης σημασίας ή και προτεραιότητα (συνολικά 91%).
- Πιστεύουν ότι πρέπει να συμβάλλουν οικονομικά και θεωρούν ότι το μέγιστο ποσό ημερησίως που μπορούν να διαθέσουν είναι €0.5-1.5, ενώ προτείνουν ότι μόνο οι τουρίστες θα πρέπει να συμβάλλουν για την προστασία των ακτών.

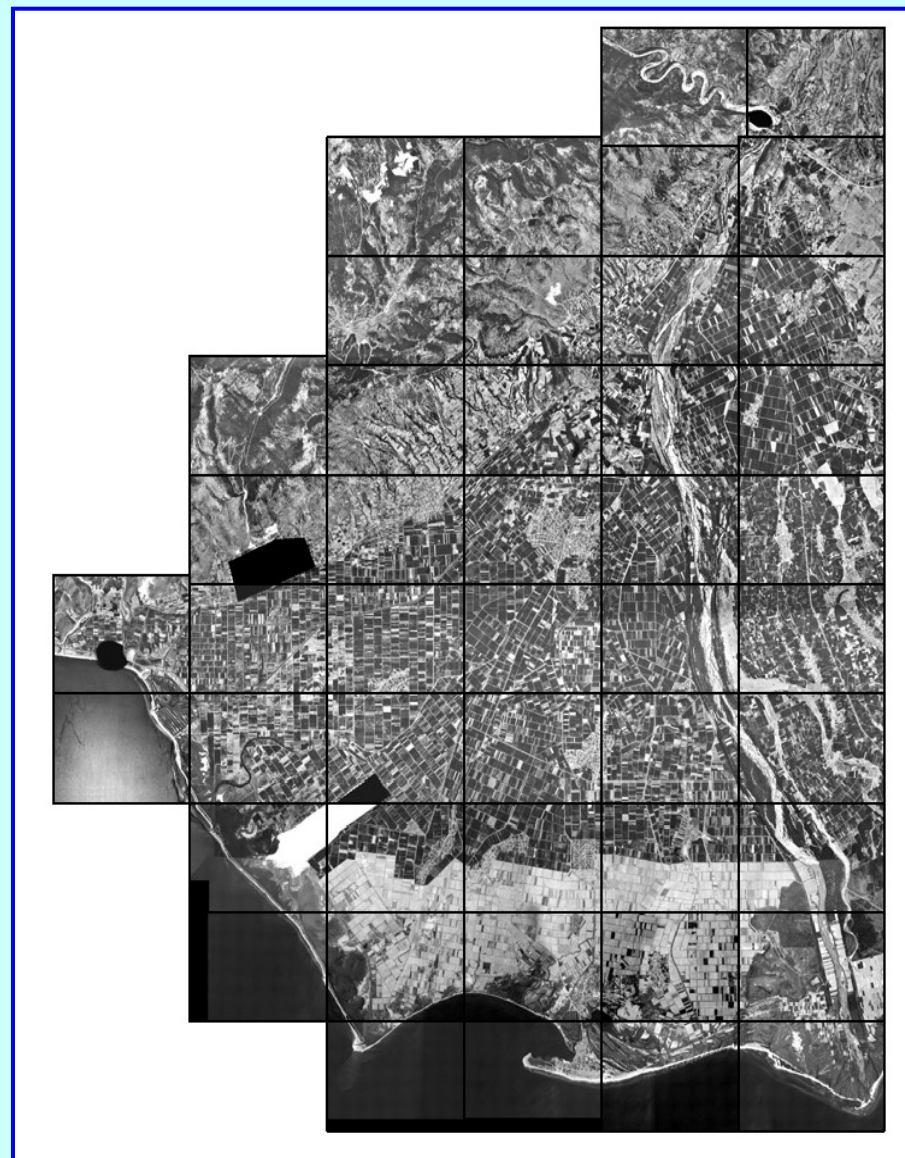
Πόσο σημαντική είναι η προστασία των ακτών

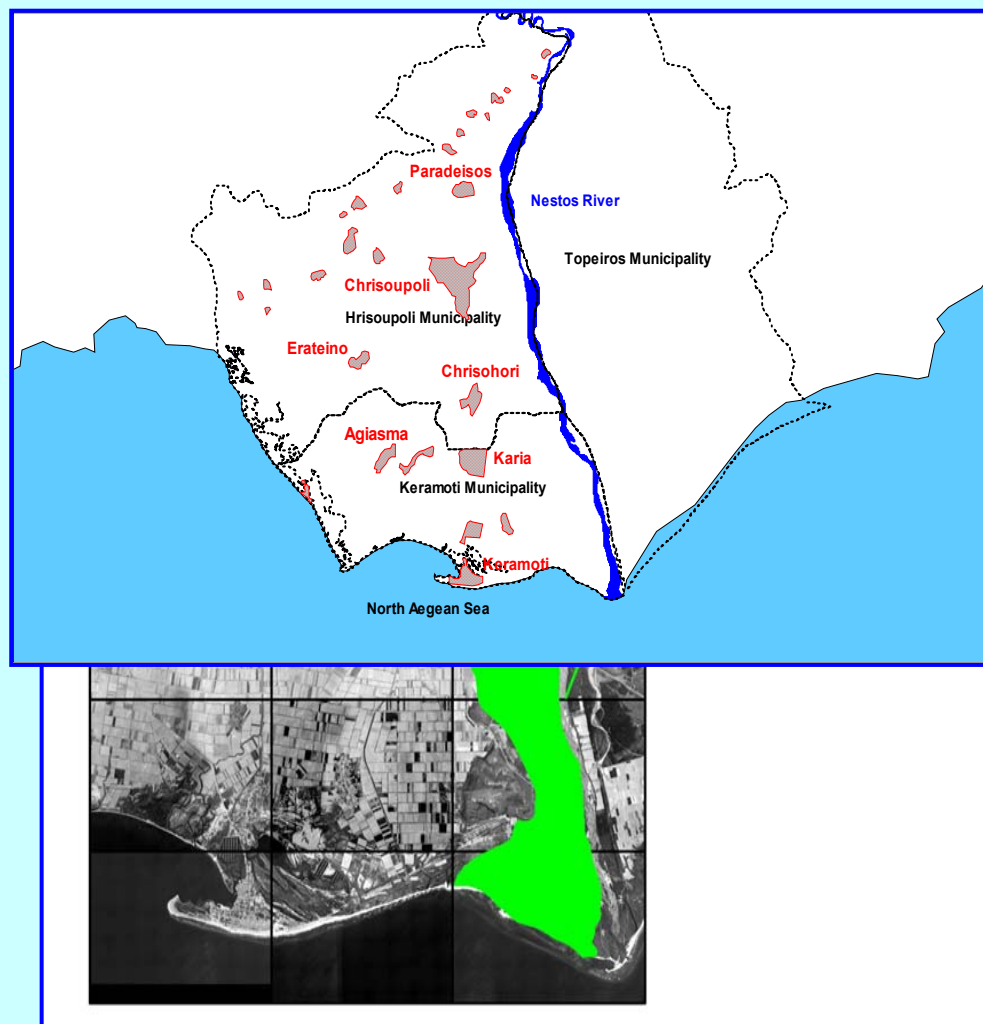
Τι ποσό θα διαθέτατε για την προστασία και διάσωση των παραλιών ως μέγιστο ανά ημέρα

- Έγινε συλλογή όλων των σχετικών χαρτών, όπως των χαρτών της ΓΥΣ, κλίμακας 1:50.000, των τοπογραφικών διαγραμμάτων της ΓΥΣ, κλίμακας 1:5.000, των ναυτικών χαρτών καθώς και ψηφιακών ορθοφωτοχαρτών.
- Οι χάρτες αυτοί ψηφιοποιήθηκαν και δημιουργήθηκαν διαφορετικά επίπεδα σε σύστημα GIS.
- Το σύστημα συντεταγμένων που χρησιμοποιήθηκε είναι το ΕΓΣΑ.

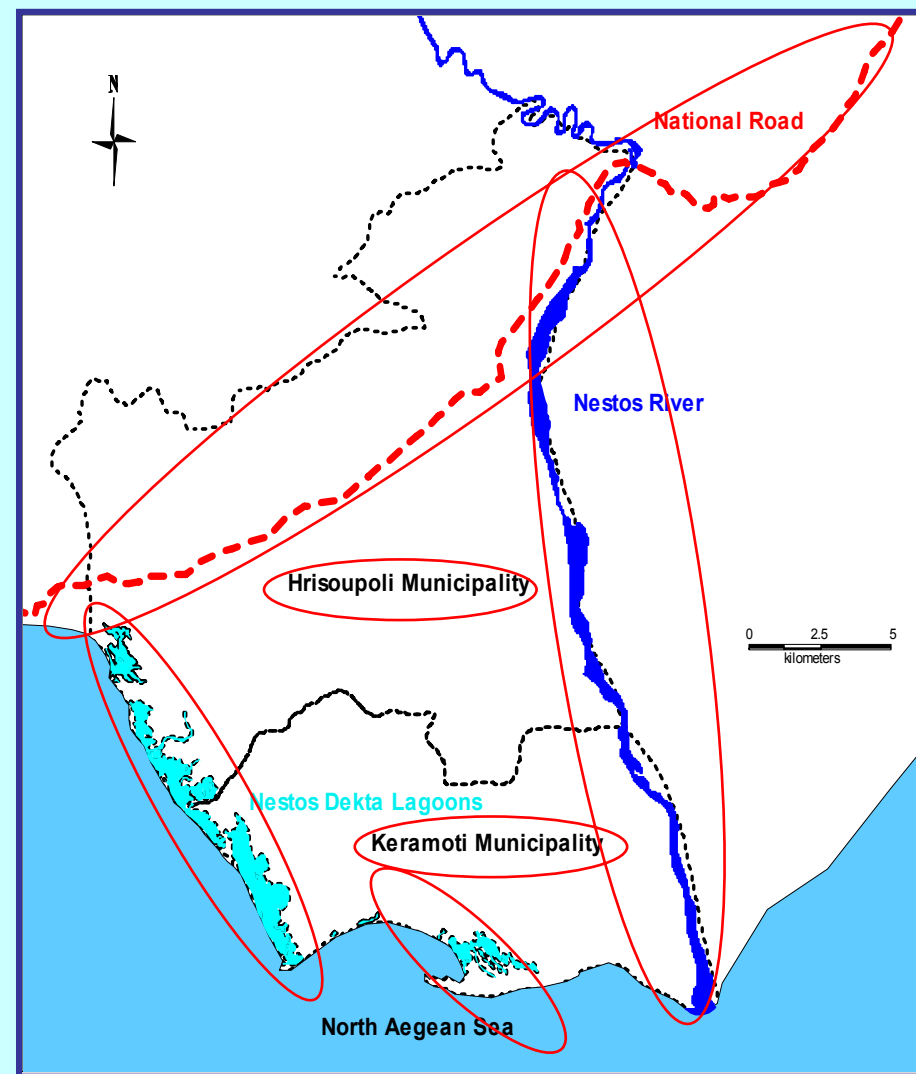

- Επίσης συλλέχθηκαν ήδη υπάρχοντα ψηφιοποιημένα υπόβαθρα σε σύστημα GIS, τα οποία μετατράπηκαν στο ίδιο σύστημα συντεταγμένων.
- Δημιουργήθηκαν επίπεδα (layers) όπως η ακτογραμμή, τα οδικά δίκτυα, τα όρια των δήμων και των οικισμών, οι ζώνες Ramsar και Natura, ο Ποταμός Νέστος, οι λιμνοθάλασσες.
- Για τη συγκέντρωση δεδομένων για τις χρήσεις της παράκτιας ζώνης υπογράφηκε συμφωνία με την Αναπτυξιακή Εταιρία της Νομαρχίας Καβάλας.

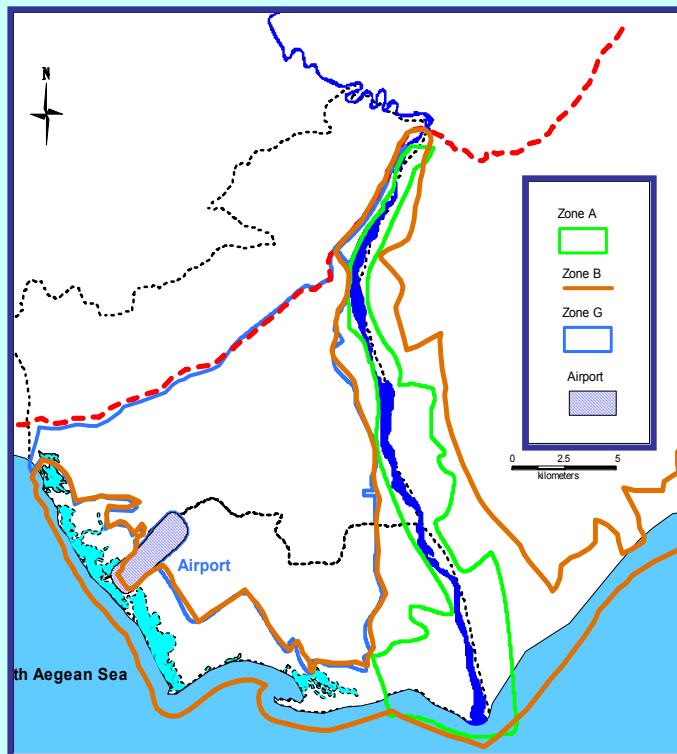
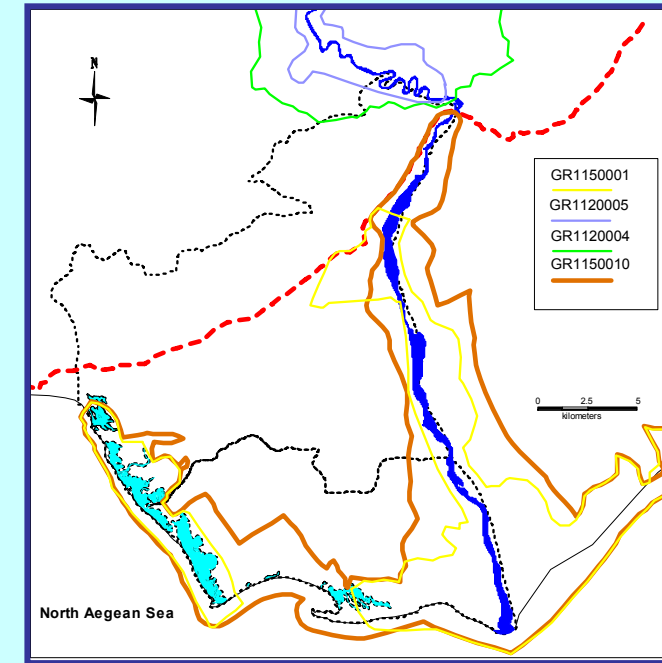
GIS: καταγραφή & αξιολόγηση των χρήσεων

- Οι δύο δήμοι που καλύπτουν την περιοχή μελέτης είναι αυτός της Χρυσούπολης με 16.000 κατοίκους και αυτός της Κεραμωτής με 6.000 κατοίκους.
- Ο Ποταμός Νέστος βρίσκεται στα ανατολικά όρια της περιοχής μελέτης.
- Οι λιμνοθάλασσες βρίσκονται στα νότια όρια.
- Θαλάσσιο όριο της περιοχής μελέτης αποτελεί το Βόρειο Αιγαίο στα νότια.
- Η Εγνατία Οδός διασχίζει την περιοχή μελέτης και συγκεκριμένα το Δήμο Χρυσούπολης.

GIS: καταγραφή & αξιολόγηση των χρήσεων

- Η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει τέσσερις προτεινόμενες περιοχές για το Δίκτυο Natura 2000.
- Δύο από αυτές αποτελούν Ζώνες Ειδικής Προστασίας (η GR1120004 και η GR1150001) και οι άλλες δύο Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (η GR1120005 και η GR1150010).

- Η Ελληνική Νομοθεσία, λαμβάνοντας υπόψη τη Συνθήκη Ramsar, έχει θεσπίσει την ευρύτερη περιοχή ως 'Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης'.
- Σύμφωνα με αυτή τη νομοθεσία, η περιοχή χωρίζεται σε 3 Ζώνες Δραστηριοτήτων, την Α, τη Β και τη Γ και υπάρχει και ειδική Ζώνη για το Στρατιωτικό Αεροδρόμιο της Χρυσούπολης

GIS: καταγραφή & αξιολόγηση των χρήσεων

- Επιλέχθηκαν 7 παραλίες για να φωτογραφηθούν και να ενσωματωθούν στο χάρτη ΓΠΣ (2 στην ανατολική και 5 στη δυτική πλευρά).
- Επίσης γίνεται προσπάθεια ιστορικής καταγραφής της ακτογραμμής κατά τα έτη 1920 και 1971.

Συνεργασία με το PAP/RAC

- Ο οργανισμός Priority Actions Programme/Regional Activity Centre (PAP/RAC) επεξεργάστηκε το **Πρωτόκολλο για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών της Μεσογείου**, στα πλαίσια της Σύμβασης της Βαρκελώνης, το οποίο υπογράφηκε από όλες τις Μεσογειακές χώρες στις 21/1/2008.
- Η συνεργασία στο παρόν έργο συνέβαλλε στην ενοποίηση όλων των αποτελεσμάτων από τα ερωτηματολόγια των φορέων και των χρηστών και από τις 5 περιφέρειες των 3 χωρών (Ελλάδα, Ιταλία και Γαλλία) και την υποβολή προτάσεων που θα συμβάλλουν στην εφαρμογή του Πρωτοκόλλου.
- **Σκοπός** του Πρωτοκόλλου (Άρθρο 5) είναι η αειφορική χρήση και ανάπτυξη της Παράκτιας Ζώνης (ΠΖ), όπου το περιβάλλον θα λαμβάνεται εξίσου υπόψη με την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη. Σημαντική είναι η διατήρηση των οικοσυστημάτων του τοπίου και της γεωμορφολογίας της ΠΖ καθώς και η συντονισμένη αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών ή των επιπτώσεων των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων από όλες τις χώρες μέλη, τόσο από δημόσιους όσο και ιδιωτικούς φορείς.

Πρωτόκολλο για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών της Μεσογείου

- Οι **αρχές** που θα διέπουν την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου (**Άρθρο 6**) είναι:
- (α) η **ενιαία αντιμετώπιση** του χερσαίου και του υδάτινου τμήματος της ΠΖ,
 - (β) θα λαμβάνονται υπόψη τα υδρολογικά, γεωμορφολογικά, κλιματικά, οικολογικά, κοινωνικο-οικονομικά και πολιτιστικά δεδομένα σε σχέση με τη **φέρουσα ικανότητα** της ΠΖ, έτσι ώστε να αποφεύγονται οι αρνητικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη και τις φυσικές καταστροφές,
 - (γ) η **χωροθέτηση και διαχείριση** θα γίνεται λαμβάνοντας υπόψη τα οικοσυστήματα της ΠΖ,
 - (δ)-(ζ) θα γίνονται οι απαραίτητες διαδικασίες για τη **συμμετοχή** όλων των φορέων και οργανισμών, για το **συντονισμό** τοπικών, περιφερειακών και εθνικών υπηρεσιών και μεταξύ χωρών και η **εκπόνηση** στρατηγικών, σχεδίων και προγραμμάτων για την οικιστική ανάπτυξη και τις κοινωνικο-οικονομικές δραστηριότητες στην ΠΖ,
 - (η) θα γίνουν αρχικές εκτιμήσεις των **κινδύνων** που συνδέονται με τις ανθρώπινες υποδομές και δραστηριότητες, έτσι ώστε να αποφευχθούν ή να μειωθούν οι επιπτώσεις στην ΠΖ,
 - (θ) θα αποφεύγονται ζημιές ή **καταστροφές** στην ΠΖ και όπου αυτές γίνονται θα αποκαθίστανται.

* Το παραπάνω κείμενο είναι περιγραφή και όχι επίσημη μετάφραση του πρωτοκόλλου.

Πρωτόκολλο για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών της Μεσογείου

➤ Προστασία και αειφορική χρήση των πόρων (Άρθρο 8):

- (α) Κάθε χώρα θα καθορίσει στην ΠΖ μια ζώνη πλάτους, τουλάχιστον 100 m από το ανώτατο σημείο που φτάνει το χειμέριο κύμα, όπου δεν θα επιτρέπεται καμία κατασκευή. Η ζώνη μπορεί να αλλάξει πλάτος μόνο για προγράμματα δημοσίου ενδιαφέροντος ή περιοχές με ειδικούς γεωγραφικούς ή τοπικούς περιορισμούς οι οποίοι θα κοινοποιούνται στον Οργανισμό που θα συντονίζει την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου,
- (β) Θα αποφεύγεται η οικιστική ανάπτυξη και η κατασκευή υποδομών μεταφοράς (π.χ. δρόμοι) κατά μήκος των ακτών,
- (γ) Θα λαμβάνεται υπόψη το περιβάλλον στην διαχείριση της ΠΖ,
- (δ) Θα υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση του κοινού στις ακτές και στην θάλασσα,
- (η) Θα απαγορεύεται η κίνηση και στάθμευση αυτοκινήτων ή πλωτών μέσων σε χερσαίες ή θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές αντίστοιχα (ειδικά στην ακτή και σε αμμοθίνες).

The Coastal Management Centre

Πρωτόκολλο για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών της Μεσογείου

- **Άρθρο 9. Διαχείριση Οικονομικών Δραστηριοτήτων:** Γεωργία, Βιομηχανία, Αλιεία, Υδατοκαλλιέργειες, Τουρισμός, Ψυχαγωγία, Υποδομές, Αμμοληψία, κλπ.
- **Άρθρο 10. Προστασία Παράκτιων Οικοσυστημάτων:** Υγρότοποι, λιμνοθάλασσες, εκβολές, θαλάσσια συστήματα, παράκτια δάση, αμμοθίνες.
- **Άρθρο 11. Τοπία Παράκτιας Ζώνης:** Λήψη νομοθετικών μέτρων για την προστασία του τοπίου και συνεργασία μεταξύ χωρών για διασυνοριακές εκτάσεις.
- **Άρθρο 12. Νησιά:** Προώθηση δραστηριοτήτων φιλικών με το περιβάλλον, συμμετοχή των κατοίκων στις δραστηριότητες, συνεργασία μεταξύ νησιών στην προστασία και διαχείριση τους.
- **Άρθρο 13. Πολιτιστική κληρονομιά:** Προστασία και απόλυτη προτεραιότητα της πολιτιστικής κληρονομιάς, ειδικά στον βυθό.
- **Άρθρο 14. Συμμετοχή** δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, οικολογικών οργανώσεων, κοινωνικών παραγόντων και του κοινού στην οργάνωση και εφαρμογή στρατηγικών, σχεδίων και προγραμμάτων για την ΠΖ. Έγκαιρη παροχή πληροφοριών και ενημέρωσης.
- **Άρθρο 15. Προώθηση προγραμμάτων ενημέρωσης** και ευαισθητοποίησης κοινού, εκπαίδευσης, κατάρτισης και έρευνας για τις ΠΖ.

Πρωτόκολλο για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών της Μεσογείου

ΕΡΓΑΛΕΙΑ για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών (ΟΔΠΖ)

- **Άρθρο 16. Παρατήρηση και παρακολούθηση.**
- **Άρθρο 17. Προώθηση Μεσογειακής Στρατηγικής για την ΟΔΠΖ**
- **Άρθρο 18. Υλοποίηση Εθνικών Στρατηγικών, Σχεδίων και Προγραμμάτων**
- **Άρθρο 19. Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων:** Θα λαμβάνεται υπόψη η ευαίσθητη φύση των ΠΖ και η ενιαία αντιμετώπιση του χερσαίου και υδάτινου τμήματος.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ που αφορούν την ΠΖ

- **Άρθρο 22. Πρόληψη Φυσικών καταστροφών.**
- **Άρθρο 23. Διάβρωση:** (α) Λήψη των κατάλληλων μέτρων για την αποκατάσταση της φυσικής ικανότητας των ακτών για προσαρμογή στις αλλαγές, περιλαμβανομένης και της κλιματικής αλλαγής, (β) Η κατασκευή έργων στην ΠΖ πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις επιπτώσεις, άμεσες ή έμμεσες στην ακτή και τη διάβρωση που μπορεί να προκληθεί.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ (Άρθρα 25-29)

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (Άρθρα 30-40)

Ημέρα των Ακτών

- Η Ημέρα των Ακτών είναι το κύριο γεγονός της εκστρατείας ενημέρωσης για την αξία των ακτών και της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της Παράκτιας Ζώνης (ΟΔΠΖ) ως μέσο για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης των ακτών μας.
- Η εκστρατεία αυτή πραγματοποιείται στα πλαίσια του **SMAR III MAP/METAP**, της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ).
- Το ΙΝΑΛΕ συμμετέχοντας στην παραπάνω εκδήλωση οργάνωσε συμβολικό καθαρισμό της ακτής της Νέας Ηρακλείτσας από μαθητικές περιβαλλοντικές ομάδες σχολείων της Καβάλας και της Νέας Περάμου.
- Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Δήμο Ελευθερών και το γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης,

COAST DAY
ΗΜΕΡΑ ΑΚΤΩΝ

24 Οκτωβρίου
Εκδήλωση στην ακτή
Νέας Ηρακλείτσας
Αναχώρηση Λεωφορείων:
8.30 Δημοτικός Κήπος

ΕΘΙΑΓΕ - ΙΝΑΛΕ
Δ/ση Β'θμιας Εκπαίδευσης
Δήμος Ελευθερών

Οι ακτές που θέλουμε
Οι ακτές που χρειάζονται
τα παιδιά μας

Logos of participating organizations: ΕΘΙΑΓΕ, ICZM MED, European Union, UNEP, and others.

Εκδήλωση στην Καβάλα και στο ΙΝ.ΑΛ.Ε.

Συναντήσεις Εταίρων

1^η στην Αλεξανδρούπολη
(Νοεμ 2006)

2^η στη Γένοβα (Φεβ
2007)

3^η στη Βαρκελώνη (Ιούνιος
2007)

4^η στο Μονπελιέ (Νοέμβ 2007)

Ευχαριστώ
για την προσοχή σας

Financially supported by the European Union

